

Kukačka: nezvaný host (recenze)

V vesmir.cz/2017/04/03/kukacka-nezvany-host-recenze/

Josef Chytil

3. 4.
2017

Nevšední formát velmi nevšední knihy – tak by šlo hodně stručně charakterizovat nejnovější publikaci týkající se života kukačky.

Byla by ale škoda nevěnovat se této knize více. Protože i když o (naší, tedy evropské) kukačce toho již bylo napsáno spousta (jenom knih lze nalézt přes čtyřicet titulů), recenzovaná kniha se kukačce věnuje vskutku z nevšedního pohledu.

Oldřich Mikulica, Tomáš Grim, Karl Schulze-Hagen, Bård G. Stokke: [The Cuckoo – The Uninvited Guest](#), Wild Nature Press, Plymouth (UK) 2017, 160 stran, ISBN: 9780995567306

Oldřich Mikulica, známý jihomoravský fotograf přírody (především ptáků), v ní totiž zúročil své mnohaleté, často i velmi obětavé sledování kukaček skrze fotografický objektiv. A výsledek stojí opravdu za to. Svědčí o tom nejen řada nadšených referencí v renomovaných ornitologických časopisech ([British Birds](#), [BTO Books Review](#), BBC Wildlife ji vyhlásilo knihou měsíce), ale i fakt, že po prvotním vyjití knihy v Holandsku v roce 2016 po ní ihned sáhlo nakladatelství anglické (nizozemština přece jen nepatří mezi nejčtenější jazyky). A podle mého názoru to byl krok velmi vydařený jak z pohledu renomé nakladatelství, tak zcela určitě i z pohledu ekonomické výnosnosti.

Graficky nápaditě pojatý obsah – ostatně stejně jako celá kniha! – nás zavádí i pomocí menších fotografií do základních kapitol knihy. Ta úvodní logicky pojednává o hnízdním parazitismu ptáků, následuje kapitola věnovaná kukaččím vejcům a mláďatům. Navazující kapitola již zpracovává otázky výzkumu koevoluce mezi kukačkou a jejími hostiteli včetně náhledu do designu takového výzkumu. Předposlední kapitola představuje kukačku v měnícím se světě, s všeřikající podkapitolou *Let do nejisté budoucnosti*. Ta uvádí varovná data týkající se snižování početnosti kukaček v Evropě a její příčiny. Tato kapitola je pojata jen stručně; problematice byly již věnovány rozsáhlejší publikace.

Hostitelé na kukačku útočí, výjimečně jí dokážou i zabít – jako tuhýk obecný zachycený ve vzdušném souboji. Snímek Oldřich Mikulica

Všechny kapitoly jsou zpracovány stejným stylem – úsporný, ale vše vysvětlující text je doprovázen fotografiemi menšího formátu s vysvětlujícím textem, zatímco konec každé kapitoly je tvořen většinou fotografiemi většího formátu s jen velmi stručnými popiskami. U těchto fotografií je využito netradičního „otečkování“ jednotlivých snímků se stejně uvedenými vysvětlivkami. A tady jsem našel snad jedinou miniaturní výtku k celé knize – ne vždy se tyto odkazy správně potkávají a identifikují – viz např. str. 59.

Jednoznačně obrovský kladem jsou nádherné, dech beroucí fotografie excelentně doplňující, možná lépe přímo ilustrující čtivý text. Z mnoha desítek mě osobně snad nejvíce zaujala na první ohled možná obyčejnější z nich, zobrazující na str. 151 mladou kukačkou vyházená vajíčka červenky, z nichž jedno se zachytilo v jemné pavučině.

Na místě je vyjádřit jedno (neskromné?) přání: když už jsou dva první autoři „naši“ – nešlo by zařídit vydání této krásné, poučné knihy i v češtině?

Titulní snímek: Typický hostitel (zde rákosník obecný) je proti kukaččímu budulínkovi trpaslíkem. Autor: Oldřich Mikulica